

زنان و ترویج سبک زندگی اسلامی با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب

الناز جهان پور^{۲۰}

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۳۱

چکیده

سبک زندگی منعکس‌کننده گرایش‌ها و ارزش‌های فرد یا گروه است و پیاده‌سازی آن در جوامع از نیازهای ضروری بوده و حساسیت آن زمانی آشکار شد که تأکیدات رهبر معظم انقلاب در این خصوص مدنظر قرار گرفت. بدین جهت بایسته‌های زنان در ترویج و اجرایی نمودن سبک زندگی اسلامی مدنظر پژوهشگران عرصه علم واقع شده‌است. از این رو مقاله حاضر به روش توصیفی-تبیینی و گردآوری کتابخانه‌ای اطلاعات با هدف بررسی مواردی چون حفظ و پابندی به ارزش‌ها و شعارهای اسلامی و ... به این مهم دست یافت که نقش زنان در حفظ و پاسداری از ارزش‌های اسلامی بویژه ترویج و توسعه سبک زندگی امری انکارناپذیر است چرا که محوریت و مدیریت اصلی خانواده بر عهده زنان است و با ایفای نقش‌های متنوع خود بلور دهنده و مروج سبک زندگی اسلامی هستند.

کلیدواژه‌گان: بایسته‌های زنان، سبک زندگی، ترویج، بیانیه گام دوم انقلاب.

^{۲۰} دانش‌پژوه سطح ۴ و استاد حوزه علمیه و دانشگاه ارومیه.

مقدمه

انسان با توجه به اعتقادات، باورها، تفکرات، عملکردها و رفتارهایی که دارد، مسیر زندگی اش را در جهت سعادت یا شقاوت قرار می دهد، از اینجاست که مفهوم سبک زندگی تجلی می یابد. این مفهوم عنوانی شناخته شده در میان علوم انسانی است که از زاویه های گوناگون مورد مطالعه قرار می گیرد؛ به گونه ای که همه ادیان الهی حتی مکاتب بشری را به خود مشغول کرده است. بنابراین بحث از سبک زندگی در عرصه ی فردی و اجتماعی، از مباحث بسیار ضروری هر جامعه ای است چرا که انتخاب سبک زندگی، آینده فرد و به تبع، جامعه را رقم می زند.

پیاده سازی سبک زندگی اسلامی در جوامع نیز یکی از اهداف اصلی و ضرورت ناپذیر این جوامع محسوب می شود که نیازمند ورود زنان آگاه و فرهیخته به این مسأله است. حساسیت و ضرورت این امر زمانی آشکار می شود که تأکیدات رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی را در این زمینه با دقت کاوش و بررسی کنیم و از طرف دیگر نیز نسبت به برنامه ریزی های دشمنان قسم خورده اسلام و انقلاب هوشیار و آگاه باشیم که برای نابودی اسلام در مرحله اول سبک زندگی اسلامی و در مرحله بعدی زنان امت های اسلامی را که اجرای بیش تر و بهتر این سبک ها به دست آنان است، مورد هجمه اعتقادی، فرهنگی و ... قرار داده اند. بدین جهت است که توجه به این امر و بایسته های زنان در ترویج و اجرایی نمودن این سبک از زندگی باید مد نظر پژوهشگران عرصه علم و پژوهش قرار گیرد.

همچنین همگام سازی این بایسته ها با بیانیه گام دوم رهبری که به عنوان یک چارچوب هدایتی و اجرایی مهم محسوب می شود، بیان گر حضور آگاهانه و مجدانه زنان در جامعه اسلامی است. بنابراین؛ برای اجرایی کردن بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی در جامعه و ترویج و اجرای سبک زندگی اسلامی، بررسی بایسته های زنان در این زمینه یک ضرورت اجتناب ناپذیر قلمداد می گردد که با محوریت سؤال اصلی «بایسته های زنان در ترویج سبک زندگی اسلامی با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب چیست؟» و فرضیه «زنان در ترویج سبک زندگی اسلامی می توانند نقش ارزنده و مهمی را ایفا نمایند» می توان به آن پرداخت.

این پژوهش با رویکرد تبیینی و ارائه طریق قصد دارد که به بررسی موارد ذیل در ترویج سبک زندگی اسلامی با تأکید بر بیانیه گام دوم رهبری بپردازد:

۱. حفظ و پایبندی به شعارهای انقلاب اسلامی
۲. حساسیت ویژه نسبت به اصول و قواعد سبک زندگی اسلامی
۳. پرهیز از افراط و تفریطها در مقوله ترویج سبک زندگی اسلامی

۴. پرهیز از ناامیدی و یأس در مسیر ترویج سبک زندگی اسلامی و نگاه خوش بینانه به آینده.

پیشینه تحقیق

در رابطه با هر یک از واژگان کلیدی تحقیق حاضر از جمله؛ سبک زندگی، نقش زنان در خانواده و سبک زندگی اسلامی مطالب بسیاری در قالب کتاب، مقاله و پایان‌نامه توسط پژوهشگران مختلف تدوین شده است ولی در این میان، به منبعی با عنوان بایسته‌های زنان در ترویج سبک زندگی اسلامی با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب دست نیافتیم. از این رو به چند نمونه از مقالات اشاره می‌شود:

مقاله «زن، سبک زندگی و تمدن سازی نوین اسلامی» نوشته خانم فضا خاتمی نیا وظیفه اصلی زن را پرورش نسل و وفاداری به همسر می‌داند و به این نتیجه می‌رسد که بین سبک زندگی و نقش زن در یک جامعه یک رابطه دوسویه برقرار است، گاهی نقش زن فقط محدود به داخل خانه می‌شود و زمانی هم بخشی از محیط کلان تر را شامل می‌شود و نقش های اجتماعی خارج از محیط خانه را بر عهده می‌گیرد. این تغییر نقش ها سبک زندگی را عوض می‌کند. ولی این نوشتار در خصوص بایسته‌های زنان در ترویج سبک زندگی اسلامی مطلب مستقلی ندارد.

علائی رحمانی و احدیان، در مقاله خود با عنوان «نقش زنان در تحقق سبک زندگی اسلامی»، نسبت به نقش زنان در تحقق سبک زندگی اسلامی مطالبی دارد که به بیانات رهبری و بیانیه گام دوم هیچ نظری نداشته است. (علائی رحمانی، فاطمه و احدیان، مریم، «نقش زنان در تحقق سبک زندگی اسلامی، دومین کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی، ۱۳۹۴)

مقاله «زن در اندیشه مقام معظم رهبری» نوشته علی اخترشهر، پس از بیان دیدگاه مقام معظم رهبری در رابطه با زنان در سه محور بیان می‌دارد که اسلام از همان ابتدا، نردبان ترقی برای صعود ملکوتی زن را به همراه داشته است، تا آنجا که بهشت را زیر پای خود می‌بیند. هم‌چنان که روشن است این نوشتار نیز در رابطه با بایسته‌های زنان در ترویج سبک زندگی اسلامی مطلبی ندارد.

بنابراین امتیاز این نوشتار این است که در مورد بایسته‌های زنان در ترویج سبک زندگی در بیانیه گام دوم که پژوهشی یافت نشد.

مفهوم شناسی

تحقیق حاضر برای تبیین دقیق بایسته‌های زنان در ترویج سبک زندگی اسلامی با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب، نیازمند اشاره به معنا و مفهوم برخی از واژگان کلیدی است. از این میان، مفهوم زن بدلیل روشن بودن معنای آن، نیاز به تبیین ندارد.

سبک زندگی

سبک زندگی از ترکیب دو واژه سبک و زندگی با دو بار معنایی متفاوت تشکیل شده است (مهدی‌زاده، تبدیل شدن سبک زندگی به یک دانش مستقل، ۱۳۹۰). معنای لغوی واژه زندگی روشن است، ولی در تعریف واژه سبک در لغت‌نامه‌های فارسی و غیر آن، معانی گوناگون درج شده است که ریشه در کاربرد آن در علوم مختلف دارد. «در زبان فارسی، واژه سبک در روند مفهومی خود، ابتدا و به شکل غالب در سبک‌شناسی ادبی و هنری به کار می‌رفت» (دهخدا، لغت‌نامه، ۱۳۷۲) ولی به تدریج در دیگر حوزه‌ها نیز کاربرد یافته است. این کلمه به معنای طرز، شیوه، روش طرز خاصی از نظم یا نثر، گداختن چیزی را پس از ریختن (لغت‌نامه دهخدا) آمده است. در زبان عربی، این واژه از مصدر ثلاثی مجرد است (اصفهانی، المفردات، ۱۴۰۴ و ابن منظور، لسان العرب، ۱۴۰۴: ذیل واژه سبک) که در سه مورد معنا پیدا می‌کند: ۱. نقره را گداخت و در قالب ریخت (ابن فارس، الصحاحی فی اللغة، ۱۴۰۴: ج ۳، ص ۱۲۹). ۲. سخن را اصلاح و نیکو کرد؛ ۳. تجربه‌ها وی را آزمود. (بستانی، المنجد الالبجدی، ۱۳۷۵: ۴۷۵). ولی امروزه در زبان عربی از معادل اسلوب برای معنای سبک بهره می‌برند. در زبان انگلیسی، معادل این واژه *style* است. *style* از اصل لاتینی *stilus* و فرانسه قدیم *stylus* گرفته شده که به معنی اشیای نوک تیز فلزی (مانند نیزه) بوده است. (Anerican heritage، ۲۰۰۰).

در مجموع ترکیب سبک زندگی در لغت‌نامه‌ها، به دو معنا اختصاص دارد که عبارت‌اند از: ۱. روش زندگی فرد، گروه یا فرهنگ؛ ۲. روش خاصی از زندگی یک شخص یا گروه. بنابراین، سبک زندگی عبارت است از: «شیوه زندگی یا سبک زیستن که منعکس‌کننده گرایش‌ها و ارزش‌های فرد یا گروه است و همچنین عادات، نگرش‌ها، سلیقه‌ها، معیارهای اخلاقی، سطح اقتصادی و ... که باهم طرز زندگی کردن فرد یا گروهی را شکل می‌دهند.» (مهدوی کنی، دین و سبک زندگی، ۱۳۸۷: ص ۵۱).

مبحث سبک زندگی در دین مقدس اسلام از سابقه‌ای ۱۴۰۰ ساله برخوردار است چنانچه یکی از اهداف قرآن کریم، تعلیم سبک زندگی صحیح معرفی شده، و با شناسایی ارزش‌ها و هنجارها و ضد آن‌ها، می‌توان این سبک را شناسایی کرد و با انطباق روش زندگی با روش‌های قرآنی به قله سعادت و خوشبختی دست یافت (برداشت از: نورمحمدی نجف آبادی، محمد، و صدیقی ارفعی، فریرز، نقش سبک زندگی اسلامی، ۱۳۹۳). قرآن کریم در آیات متعدد از یک‌سو، سبک زندگی غیرالهی را مورد مذمت و تخطئه قرار می‌دهد و این مذمت هم ناظر به ساحت فردی و هم ساحت جمعی آدمی است که از آن جمله می‌توان در ساحت فردی به آیات مبارکه: «ان الانسان لَفِي خُسْرٍ» (عصر: ۲). «وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا اَنْ الْاِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُّبِينٌ» (زخرف: ۱۵)، «وَيَدْعُ الْاِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْاِنْسَانُ عَجُولًا» (اسراء: ۱۱) و در ساحت جمعی به آیات مبارکه: «وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ

الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ» (انفال: ۲۵). «وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرِيهِ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا آخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبِأْسِ وَالضَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ. ثُمَّ بَدَلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَاءُ وَالسَّرَاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَعْتَهُ وَهُمْ لَا يُشْعُرُونَ» (اعراف: ۹۵-۹۴) اشاره کرد و همچنین آیات مذکور، با معرفی سبک زندگی صحیح اسلام، از آن با عنوان حیات طیبه یاد می‌کند، اگرچه تنها یک بار در قرآن به صراحت از حیات طیبه سخن به میان آمده است. ولی در جای جای قرآن اشارات بسیاری است که از میان آن‌ها مؤلفه‌های قرآنی برای دست‌یابی به زندگی سالم به دست می‌آید (مهدوی کنی، مفهوم سبک زندگی و گستره آن در علوم اجتماعی، ۱۳۸۷: ص ۵۱).

در زمینه چگونگی دستیابی به حیات طیبه باید گفت که سالک با سیر انفس و انجام عمل صالح در حال ایمان به حیات طیبه دست می‌یابد: «مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» (نحل: ۹۷). هر مرد یا زن پرهیزگاری که کار نیک و شایسته کند (از حسن فاعلی و حسن فعلی هر دو برخوردار باشد) او را به حیات طیب (زندگانی پاک و خوش) زنده بداریم و پاداششان را بر پایه بهترین عملی می‌دهیم که همواره انجام می‌داده‌اند. آیه حاکی از آن است که «ایمان و عمل صالح ملاک و معیار اساسی سبک زندگی قرآنی است، حیات طیبه و لقای پروردگار هر دو با ایمان و عمل صالح به دست می‌آید، از آن جهت که حیات سبب حس و حرکت در همه موجودات است، حیات طیبه نیز شهود حق تعالی و سیر در تجلیات انوار الهی و سبک زندگی جدید نورانی برای آدمی می‌گردد و بی‌گمان این حیات برتر از حیات حیوانی مشترک بین انسان و حیوان است و آثاری که قرآن برای آن بیان کرده، بسیار بالاتر از اثرهای حیات مادی و عادی است. صاحب این حیات طیب، مستغرق در نعمات معنوی است. حقایق را می‌بیند و در خود عزت و کرامت می‌یابد، زیرا به معدن عظمت متصل شده است.» (جوادی آملی، توحید در قرآن، ۱۳۸۳، ۲: ص ۱۶۳-۱۶۲).

روایات متعددی از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم و امامان معصوم علیهم السلام درباره زندگی باسعادت، زندگی صالحانه و تشویق مسلمین به رعایت دستورات دینی در کلیه مراحل زندگی در منابع اسلامی موجود است. از جمله اسناد روایی درباره سبک زندگی صحیح، خطبه ۱۹۳ نهج البلاغه است، که چندین فراز آن به تبیین سبک زندگی متقین می‌پردازد. اولین وصف متقین در این خطبه این است که به صواب سخن می‌گویند (مَنْطِقُهُمُ الصَّوَابُ) این عبارت سبک و شیوه سخن گفتن متقین را مشخص می‌کند. دومین صفتی که حضرت برای متقین بیان کرده، این است که لباسی میانه بر تن می‌کنند (وَمَلَبَسَهُمُ الْاِقْتِصَادُ). این فراز به پوشش صحیح متقین اشاره کرده است که از مصادیق مهم در سبک زندگی است. صفت بعدی که درباره متقین آورده شده است، تواضع آنان است (وَمَشِيَهُمُ التَّوَّاضُعُ)؛ یعنی متقین رفتار و منش متواضعانه دارند که این تنها مختص به تواضع در راه رفتن آنها نیست، بلکه با سایر رفتارهای آنها نیز همراه است. ویژگی بعدی که در سبک زندگی آنان مورد

توجه قرار گرفته، در مورد چشم فرو بستن از حرام است (عَضُوا أَبْصَارَهُمْ عَمَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ)؛ این عبارت بیانگر آن است که متقین هنگام مواجهه با آنچه خداوند حرام کرده، چشمان خود را نگه می‌دارند و از دیدن امتناع می‌ورزند. در فراز بعدی به گوش سپردن به دانش سودمند، توسط متقین اشاره شده است (وَوَقُّوا أَسْمَاعَهُمْ عَلَى الْعِلْمِ النَّافِعِ لَهُمْ)؛ گویی این فراز بیانگر این است که انسان‌های باتقوا گوش‌های خود را وقف مطالب مفید می‌کنند و به هر چیزی گوش نمی‌سپارند. این فرازها شمه‌ای از زیستن به سبک ائمه اطهار علیهم السلام و به تبع آن قرآن را به وصف کشیده است.

البته علاوه بر روایاتی که از ائمه معصومین علیهم السلام درباره تبیین سبک زندگی صحیح وجود دارد، روایاتی هم از این بزرگواران به مذمت و دوری از سبک زندگی نامناسب و پرهیز از تشبه به کفار اشاره می‌کنند، از آن جمله روایت امام صادق علیه السلام با نقل از اجدادشان در حدیثی قدسی از زبان خداوند متعال می‌فرمایند: «بندگان من، لباس دشمنان مرا نپوشید و غذای دشمنان مرا نخورید و از هم‌شکلی (سبک زندگی) با دشمنان من پرهیزید، وگرنه شما نیز مانند آنها، دشمن من خواهید شد.» (عاملی، وسائل الشیعه، ۱۳۶۸: ج ۱۹، ح ۵۷). با صراحت می‌توان گفت: شیوه و روش زندگی صحیح در کلام و سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه معصومین: یکسره مشهود است، به گونه‌ای که اگر در سبک زندگی این بزرگواران عمیق شویم، بهترین راه برای رسیدن به سبک زندگی ایده‌آل را در اختیار خواهیم داشت.

با وجود دیدگاه‌های متفاوت در زمینه سبک زندگی، محققان درباره برخی ویژگی‌های تحقق سبک زندگی در یک جامعه اتفاق نظر دارند: ۱. ترجیحات افراد در زندگی روزمره دارای سبک هستند؛ ۲. سبک زندگی هم وجه فردی و هم وجه گروهی دارد، اما اعضای یک گروه سبک زندگی با یکدیگر تعامل همیشگی و پایداری ندارند؛ ۳. سبک زندگی، شامل آن‌گونه رفتارهایی نمی‌شود که مردم حق انتخاب بدیلی برای آن‌ها ندارند. (فاضلی، مصرف و سبک زندگی، ۱۳۸۲: ص ۸۲-۸۱)

از نظر رهبر انقلاب بعثت و وحی الهی، ... برای بشریت حقایق را روشن کرد. این حقایق به نحوی است که اگر آحاد بشر و جوامع گوناگون بشری به این حقایق ایمان بیاورند و عملاً ملتزم بشوند، حیات طیبه به اینها خواهد رسید... یک بخش دیگر از این حقایق، منظومه‌ی ارزشی اسلام است، ارزش‌هایی که اسلام آن‌ها را تثبیت کرده است، یعنی به عنوان ارزش آن‌ها را شناخته است؛ که آحاد مردم و جوامع مردمی موظفند خودشان را به این ارزش‌ها نزدیک کنند [و به سمت آنها] پیش ببرند؛ سعادتشان در این است. از مثل خلقیات فردی که انسان دارای صبر باشد، دارای حلم باشد، دارای گذشت باشد و امثال اینها ... تا مفاهیم عمومی و زندگی‌ساز مثل آزادی، مثل عدالت اجتماعی، مثل کرامت انسانی، مثل سبک زندگی؛ اینها جزو آن سلسله‌ی ارزشهای اسلامی است که در

اسلام بیان شده و تفهیم شده به ما. یک عده‌ای بخطا تصور می‌کنند که این مفاهیم رایج مثل عدالت اجتماعی و آزادی و مانند این‌ها از غرب به عالم اسلام آمده‌است، یا متفکرین اسلامی اینها را از غربی‌ها یاد گرفته‌اند؛ این کاملاً اشتباه است. (سخنرانی نوروزی خطاب به ملت ایران، ۱۳۹۹/۰۱/۰۳). در اینجا برای درک بهتر مفهوم سبک زندگی به ویژگی‌های آن اشاره می‌شود:

الف) سبک زندگی ترکیبی از صورت (سبک) و معنا (زندگی) است. رفتاری برآمده از باورها و پسندها و مبتنی بر دیدگاهی مصرح و آگاهانه یا غیرمصرح و نیمه خودآگاه در فلسفه حیات است. سبک زندگی را نمی‌توان از باورها و ارزش‌ها بریده دانست، ظواهر زندگی حاصل آن باورها و پسندها است؛

ب) مجموعه عناصر زندگی هنگامی به سبک زندگی تبدیل می‌شوند که به حد نصاب انسجام و همبستگی رسیده و همخوانی و تناسب داشته باشند. مجموعه‌ای درهم از چندین نوع منطق و مدل سبک زندگی نیست؛ برای نمونه نظام ارتباطی بایست با نظام معیشتی، نظام اعتقادی، نظام فرهنگی و نظام مصرف تناسب داشته باشد. این تناسب بایست مقداری پایدار بماند. انسجام موقتی که تحت تأثیر جو اجتماعی بسیار سریع از بین رود، سبک زندگی را پدید نمی‌آورد.

ج) در پدید آمدن سبک زندگی بیشتر عناصر، اختیاری است. اگر فردی در یک اردوگاه کار اجباری یا در اسارت و تحت فشار بیرونی، مجبور به رفتار بر اساس نوع خاصی از زیستن شود، سبک زندگی ندارد. سبک زندگی بایست انتخاب شود و شخص فعالانه در تعریف و چینی و معماری آن بر اساس نظام اعتقادی و ارزش‌های مشارکت داشته باشد. اگرچه رسانه‌ها پیوسته تصویرهای جدید سبک زندگی را منتشر می‌کنند و ذهن‌ها و دل‌ها را برای انتخاب آن برمی‌انگیزند.

د) سبک زندگی امری ایجاد کردنی و تغییرپذیر است، زیرا نوعی انتخاب شخصی، آیین فردی و طراحی است که می‌توان آن را نقد کرد. اگرچه شرایط اجتماعی ممکن است، تغییر و تحول در سبک زندگی را بسیار دشوار گردانند.

ه) جز در دوران کودکی که هنوز شخصیت فرد به درستی شکل نگرفته است، نمی‌توان انسانی را بدون آداب یا سبک زندگی تصور کرد. ما اگر شکل خاصی از زندگی را بااراده و اختیار خود انتخاب نکنیم، ناخودآگاه در قالب‌های تعیین یافته محیط و جامعه قرار می‌گیریم. بنابراین چه خوب است که آگاهانه و از سر اختیار شکل زندگی خود را تعیین کنیم و اجازه ندهیم، شرایط محیطی رنگ شخصیت ما را عوض کند؛

و) سبک زندگی به نوعی هویت اجتماعی ختم می‌شود. پدیدارشناسان فرهنگی اصرار می‌کنند که سبک زندگی برای افراد شخصیت می‌سازد؛ یعنی فرد کلاس هویتی خود را با نوع ارتباطات، نوع شغل، سبب مصرفی و

سایر ظواهر انتخابی خود، معرفی می‌کند. از دیگر سوی، فرد بر اساس سبک زندگی آرام آرام به رفتارهایی عادت می‌کند و از درون شکل می‌گیرد. این موضوع باعث می‌شود که نظام ارزشی خاصی نیز برایش درونی شود. تجزیه و تحلیل ما هم از شخصیت و هویت دیگران تا اندازه‌ای به همین ظواهر وابسته است (از کوزه همان برون تراود که در اوست)

ز) در سطح کلان اجتماعی، سبک زندگی همگرایی و واگرایی پدید می‌آورد. اشخاصی که سال‌ها مانند هم زیسته‌اند، آرام آرام مانند هم فکر می‌کنند و حساسیت‌ها و علاقه‌هایی مشترک خواهند داشت. این همگرایی از پیش تعریف شده به موضع‌گیری‌ها و قضاوت‌های اجتماعی فرهنگی و اخلاقی یکسان خواهد رسید و یک قطب هم‌نوا یا قدرت اجتماعی پنهان تشکیل خواهد داد. (شریفی، همیشه بهار، ۱۳۹۲: ۳۱-۲۹).

با توجه به ویژگی‌های سبک زندگی، می‌توان به اهمیت جایگاه آن در زندگی پی برد. سبک زندگی جزئی از تاروپود زندگی هر شخصی است و همگان مانند هوای تنفس از صبح تا شام درگیر مسائل مختلف آن هستند و این مطلب به قشر خاصی از انسان‌ها تعلق ندارد (ولی‌زاده، محمدجواد، ضرورت ارائه تعریف بومی (اسلامی-ایرانی) از سبک زندگی، ۱۳۹۲). مقام معظم رهبری در این زمینه می‌فرماید: ما اگر از منظر معنویت نگاه کنیم که هدف انسان رستگاری، فلاح و نجات است بایست به سبک زندگی اهمیت دهیم اگر به معنویت رستگاری معنوی هم اعتقاد نداشته باشیم، برای برخورداری از زندگی راحت، دارای امنیت روانی و اخلاقی باز پرداختن به سبک زندگی مهم است. (بیانات در دیدار جوانان استان خراسان شمالی، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳). بایست گفت سبک زندگی می‌تواند، انسان را به تعالی و یا سقوط در تباهی سوق دهد، به گونه‌ای که انتخاب سبک‌های مختلف زندگی در مواردی رشد و پیشرفت‌های علمی، اقتصادی و فرهنگی را به دنبال داشته است و در مواردی دیگر منجر به ظهور و بروز بسیاری از آسیب‌های اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی در سطح جوامع گردیده است که ریشه این آسیب‌ها را بایستی در سبک زندگی غیرالهی جست‌وجو کرد. فرقه ضاله و انحرافی و در بعد کلان استکبار جهانی کمر همت بسته تا از طریق سبک زندگی به استعمار و استثمار ملت‌ها به‌ویژه ملت‌های مسلمان و شیعیان دست یابد. از این‌رو رهبر انقلاب در آخرین محور از بیانیه گام دوم انقلاب با تاکید بر اهمیت سبک زندگی فرمودند: «سخن لازم در این باره بسیار است. آن را به فرصتی دیگر وامی‌گذارم و به همین جمله اکتفا می‌کنم که تلاش غرب در ترویج سبک زندگی غربی در ایران، زیان‌های بی‌جبران اخلاقی و اقتصادی و دینی و سیاسی به کشور و ملت ما زده است؛ مقابله با آن، جهادی همه‌جانبه و هوشمندانه می‌طلبد که باز چشم امید در آن به شما جوان‌ها است.» (سید علی، خامنه‌ای، محور هفتم از بیانیه گام دوم انقلاب).

بنابراین شناخت ژرف و عمیق انواع سبک‌های زندگی و انتخاب بهترین آن‌ها که مطابق با فطرت و طبیعت انسانی باشد از ضرورت‌های پیش‌روی هر جامعه انسانی است که بحث از آن مقاله‌ای جداگانه می‌طلبد.

بیانیه گام دوم انقلاب

بیانیه گام دوم انقلاب یا بیانیه گام دوم نوشته سید علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی ایران، به مناسبت چهلمین سال پیروزی انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن ۱۳۹۷ و در هفت محور صادر شد و با مخاطب قرار دادن جوانان، ضمن بیان پیشینه وقوع انقلاب و دشواری‌های آن، به دستاوردهای چهل ساله انقلاب اسلامی ایران پرداخت و چشم‌انداز آینده انقلاب را در بخش‌های مختلفی از جمله علم و پژوهش، معنویت و اخلاق، عدالت و مبارزه با فساد تبیین کرد. از جمله محورهای این بیانیه، سبک زندگی است که در تحقیق حاضر پیرامون بایسته‌های زنان در ترویج سبک زندگی اسلامی با تأکید بر بیانیه گام دوم تدوین شد.

مخاطب اصلی بیانیه گام دوم، جوانان به عنوان محور تحقق نظام پیشرفته اسلامی هستند و فرصت ارزشمندی برای کشور دانسته شده‌اند.

۱. حفظ و پابندی به شعارهای انقلاب اسلامی در ترویج سبک زندگی اسلامی

هدف از بعثت پیامبران و تعالیم آسمانی برای هدایت انسان‌ها، چیزی جز یک توسعه فراگیر، متکامل و واقعی در جوامع بشری نبوده است، توسعه‌ای که سعادت را در دنیا و آخرت برای بشر به ارمغان می‌آورد. دین اسلام به منزله کامل‌ترین ادیان الهی، در بطن خود دارای عناصری است که احیای آن می‌تواند مدل فرهنگی متعالی را جهت توسعه بوجود آورد.

محو و کمرنگ شدن اخلاقیات و ارزش‌های اجتماعی بشر و اصل شدن حداکثر منفعت مالی، عنصر مفقوده توسعه مبتنی بر بینش مادی است. بشر امروزی برای رسیدن به حداکثر لذت و رفع نیازهای تعریف شده خود در نظام بین‌الملل، به گونه‌ای مخرب بر روی تمامی ارزش‌های حاکم بر جوامع پا گذاشته است. از این رو اصل «امر به معروف و نهی از منکر» مصداق بارز برای حفظ ارزش‌های اسلامی و همان حرکت حزب‌اللهی و همان پابندی به اصول است که می‌تواند در مقابل انحراف‌ها و خطاهای فاحش دنیای امروز بایستد. (بیانات رهبری در دیدار با کارگزاران نظام، ۱۳۷۱/۱۱/۰۱).

در بحث ترویج هدفمند سبک زندگی اسلامی با محوریت اخلاق و عدالت به عنوان مهمترین سرفصل توازن اجتماعی، نقش زنان به عنوان سکانشانان مهمترین گروه اجتماعی یعنی «خانواده» به گونه‌ای برجسته مطرح می‌باشد. چرا که زنان براساس تعالیم اسلامی با قابلیت‌ها و توانمندی‌های فطری و ذاتی خود در تکامل نظام الهی جایگاهی ویژه در حفظ اصول و ارزش‌های اسلامی دارند. بخشی از سخنان رهبر معظم انقلاب در یکی از

دیدارهایشان ناظر به همین مطلب است: «زن‌های ما هم به فضل الهی در دوره حاکمیت اسلام مثل مردها در جبهه‌های دفاع از مقدّسات و ارزش‌ها ایستاده‌اند. این جوانانی که در جبهه جنگ یا در مبارزه با اشرار و مفسدان اجتماعی و اقتصادی به شهادت رسیدند، پرورش یافته همین دامن‌های پاکند.» (بیانات در دیدار مردم زاهدان، ۱۳۸۱/۱۲/۰۲).

در تعبیر قرآنی، پابندی به ارزش‌ها را «استقامت» نام نهاده‌اند. (سوره هود آیه ۱۱۲). از نظر رهبری اگر این پابندی به ارزش‌های اساسی وجود داشت - که این شاخص اول [انقلابیگری] بود- حرکت، حرکت مستمر و مستقیم خواهد بود و در تندباد حوادث، این حرکت تغییر پیدا نمی‌کند. [اما] اگر این پابندی وجود نداشت، نقطه‌ی مقابل این پابندی، عمل‌گرایی افراطی است؛ یعنی هر روزی به یک طرف رفتن و هر حادثه‌ای انسان را به یک طرف کشاندن:

می‌کشد از هر طرف، چون پر کاهی مرا *** و سوسه‌ی این و آن، دمدمه‌ی خویشتن
 این می‌شود عمل‌گرایی؛ هر روزی انعطاف به یک جهت و به یک سمت؛ این منافات دارد با آن پابندی.
 در تعبیر قرآنی، که آن را «استقامت» است. (بیانات در مراسم بیست و هفتمین سالگرد رحلت امام خمینی، ۱۳۹۵/۰۳/۱۴).

پیامبر گرامی اسلام زن پابند به ارزش‌ها و اصول اسلامی را کارگزار خدا معرفی می‌نماید. مردی به خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آمد و عرض کرد: من همسری دارم که وقتی داخل منزل می‌شوم به استقبال من می‌آید... و هنگامی که مرا غمگین می‌بیند به من می‌گوید: اگر برای درآمد و خرج منزل ناراحت هستی، که تأمین آن برعهده خداوند است و اگر غم و اندوهت به خاطر امر آخرت است، خداوند اهتمام و غمت را زیاد کند.

پیامبر فرمود: «إن لله عمالاً و هذه من عماله لها نصف اجر الشهيد»؛ همانا برای خداوند کارگزارانی است و این زن در زمره کارگزاران اوست. او نصف پاداش شهید را داراست. (طبرسی، «مکارم الاخلاق»، بی تا: ج ۲، ص ۳۲).

۲- حساسیت ویژه نسبت به اصول و قواعد سبک زندگی اسلامی

اصول و قواعد اگر در هر امری مورد توجه و اهتمام واقع شوند، نتایج حاصل از آن به حدی چشمگیر و فاحش خواهد بود که می‌توان با معضلات حاصل از هرگونه آسیب احتمالی در اجرای سبک زندگی اسلامی مقابله نمود (با اقتباس از: حاجیانی، ابراهیم، «سبک زندگی و مطالعات راهبردی»، تهران: پژوهشکده تحقیقات استراتژیک مجمع مصلحت نظام، ۱۳۹۱).

در روایتی از حضرت علی علیه السلام نقل شده: «مَنْ إِشْتَغَلَ بِغَيْرِ الْمُهْمِّ، ضَيَّعَ الْأَهْمَّ». (تمیمی آمدی، غرر الحکم و درر الکلم، ۱۴۱۰: ص ۶۲۶). از این روایت می‌توان به این مهم دست یافت که پرداختن به اصول سبک زندگی و حساسیت بر روی آن یک ویژگی بارزی است که نمی‌توان از هر کسی انتظار داشت. بنابراین؛ برای این امر خطیر باید کسی عهده دار آن شود که ظرافت‌های آن را درک می‌کند و چه کسی در این زمینه از یک زن بهتر و ظریف‌تر می‌تواند عمل نماید؟!

حساسیت سبک زندگی اسلامی به اندازه‌ای است که مقام عظمای ولایت بارها در سخنانشان متذکر این مورد شده و فرموده است: «در نظام اسلامی باید احکام و سبک زندگی اسلامی پیاده شود و فرهنگ جامعه در همه ابعاد، منطبق بر آموزه‌های قرآنی باشد». (دیدار نوروزی جمعی از مسئولان کشور با رهبر انقلاب، ۱۳۹۶/۰۱/۲۱) تربیت بر اساس آموزه‌های قرآنی در خانه و خانواده یک نقش اساسی برای زنان مسلمان به شمار می‌آید که کودکان و فرزندان خویش را آن‌گونه که احکام و فرایض دینی می‌طلبد تربیت کرده و وارد عرصه اجتماعی نمایند. دقت در تربیت فرزندان بر اساس آموزه‌های وحی و تعالیم الهی، یکی از اصول و قواعد اصلی برای اجرای سبک زندگی است که نیازمند حضور فعالانه زنان در این عرصه است.

از بایستگی‌های دیگر زنان در این زمینه پرهیز از گرایش به سبک زندگی غربی و نشان دادن عرق مذهبی - ملی برای برپایی یک سبک زندگی اسلامی - ایرانی است. مقام معظم رهبری این نکته را بدین صورت یادآور شده است: «تلاش غرب در ترویج سبک زندگی غربی در ایران، زیان‌های بی‌جبران اخلاقی و اقتصادی و دینی و سیاسی به کشور و ملت ما زده است؛ مقابله با آن، جهادی همه‌جانبه و هوشمندانه می‌طلبد» (بیانیه «گام دوم انقلاب» خطاب به ملت ایران، بند سبک زندگی، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲) و چه کسی بهتر از زنان شایسته مسلمان می‌تواند هوشمندانه و همه‌جانبه با حساسیت‌های زنانه و ریزبین به امر توجه نموده و آن را عملی نماید؟! زنان با ورود به عرصه فرهنگ‌سازی در این زمینه بهترین مدیریت را خواهند داشت. چرا که اگر بخواهیم سبک زندگی را به صورت درست در مقابل موج جبهه دشمن به حالت اسلامی برگردانیم، راهش این است؛ یعنی فرهنگ‌سازی باید بشود. ببینید شما در دعا می‌گویید: «اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحْيَايَ مَحْيَا مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ مَمَاتِي مَمَاتِ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ» خب محیا یعنی چه؟ محیا یعنی زندگی من را شبیه زندگی آن‌ها قرار بده؛ یعنی سبک زندگی؛ ما این را می‌خواهیم؛ این را از ما خواسته‌اند که بگوییم و بخواهیم و انجام بدهیم. این مسئله سبک زندگی باید دنبال بشود (بیانات در دیدار مداحان اهل بیت علیهم السلام، ۱۳۹۸/۱۱/۲۶). و این‌ها همان اصول و قواعدی است که نیازمند توجه ویژه زنان مسلمان است.

یکی دیگر از اصول سبک زندگی اسلامی، مبارزه و مقابله با اشرافی‌گری و به تعبیر خودمانی چشم‌هم‌چشمی‌های زنانه در خریدهای غیرضروری و مازاد بر نیاز است و هم‌چنین خرید کالاهای وطنی.

توجه به اصول و قواعد سبک زندگی اسلامی یعنی مقابله با اشرافی‌گری و خرید محصولات ساخت داخل که از نظر حضرت آقا مدظله العالی یعنی در افکار عمومی، اشرافی‌گری نفی بشود. وابستگی فکری نفی بشود. بحث کالای ایرانی مطرح است؛ مشکل عمده‌ای که بنده با آن برخورد کرده‌ام، یک مشکل ذهنی نسبت به کالای خارجی است که متأسفانه در یک قشر وسیعی در کشور وجود دارد که از موارث نحس و نجس رژیم طاغوت گذشته است؛ چشم به محصولات خارجی بود و هر چیزی، خارجی‌اش بهتر بود؛ البته کار داخلی قابل ذکر هم آن روز نبود؛ این هنوز باقی مانده. این مشکل، مشکل فکری است؛ یک حرکت عمومی فکری به وجود بیاید برای تحوّل در این احساس‌ها. مثلاً اگر چنان‌چه ما بتوانیم این فکر را که «جنس خارجی بهتر است» از ذهن‌ها پاک بکنیم، آن وقت خود مردم به‌طور طبیعی می‌روند دنبال کالای داخلی و برکات و خیرات این کار همه تحقق پیدا خواهد کرد. مطالبه سبک زندگی اسلامی - ایرانی، مطالبه فرهنگ دینی، مقابله با لالابالی‌گری و بی‌تفاوتی و بی‌حالی، مقابله با دین‌ستیزی (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، ۱۳۹۷/۰۳/۰۷). است که برعهده زنان جوامع اسلامی است. باید در این زمینه به اصول پای‌بند بود و مرزبندی‌های خود را با هر کس که قصد بر هم زدن و یا زیر سؤال بردن آنها را دارد، قاطعانه برخورد نمود و با انگیزه مضاعف و قدرت تمام در این مسیر حرکت نمود. با اقتباس از گام دوم، بند پنجم (جمهوری اسلامی و فاصله میان باید‌ها و واقعیت‌ها))

۳- پرهیز از افراط و تفریط‌ها در مقوله تزویج سبک زندگی اسلامی

در هیچ امری در زندگی افراط و تفریط جایز نیست. دین مبین اسلام در این مورد بسیار ظریف عمل کرده است و دین اسلام را دین تعادل و میانه‌روی معرفی نموده است: «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا». (بقره (۲)، آیه ۱۴۳). زنان نیز باید با محوریت این آیه هم در پیاده‌سازی و هم در تزویج سبک زندگی کوشا باشند.

از نظر رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی ما در سبک زندگی مشکلاتی داریم: یکی از مشکلات ما، مصرف‌گرایی است؛ یکی از مشکلات ما، اسراف و زیاده‌روی و زیاد خرج کردن است؛ یکی از مشکلات ما رفاه‌طلبی افراطی است... این عیب است، این خطا است، این ضربه به کشور می‌زند. زیاد مصرف کردن، زیاد خواستن، زیاد خوردن، زیاد خرج کردن، جزو عیوب مهم ما است در سبک زندگی مان. (بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۷/۰۱/۰۱).

زنان باید بدانند که تنها در جنبه تئوری و به صورت زبانی نمی‌توان به ترویج سبک زندگی اسلامی پرداخت، بلکه این امر مستلزم عملیاتی کردن این مقوله در تمامی سطوح زندگی شخصی و اجتماعی است که ضرورتاً باید به دور از هرگونه افراط و تفریط باشد.

باید واقعیت‌های عینی را لحاظ کرد و متکی به آن بود و در کنار امید به آینده که همراه با تدبیر و تدبیر است از بزرگ‌نمایی مشکلات اجتناب نمود و با داشتن ابتکار و خلاقیت، روش‌های نوین ترویج سبک زندگی اسلامی را از منابع غنی اسلامی استخراج و اجرایی نمود. (اقتباس از گام دوم، بند گام دوم و سرفصلها و توصیه های اساسی در پرتو امید و نگاه خوشبینانه به آینده)

مقام معظم رهبری در این زمینه فرموده است: «سبک زندگی اسلامی ایرانی را در اندیشه و عمل دنبال کنید؛ مسئله مهمی است. بنشینید رویش فکر کنید، مصداق‌هایش را مشخص کنید، بعد خودتان عمل کنید و این را به عنوان دستورالعمل [منتشر کنید]؛ فرض کنید یک جزوه منتشر بشود در مورد سبک زندگی اسلامی من باب مثال در مسیرها... همین موضوع را می‌شود گسترش داد؛ می‌شود تبیین کرد. (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، ۱۲/۰۴/۱۳۹۵).

پیدا کردن مصداق و تبیین این نوع از سبک زندگی که قابلیت اجرایی داشته باشد و بتوان به راحتی آن را رواج داد مبتنی بر پرهیز از هرگونه افراط و تفریط است که حضور همه جانبه زنان را در این عرصه می‌طلبد. ۴- پرهیز از ناامیدی و یاس در مسیر ترویج سبک زندگی اسلامی و نگاه خوش بینانه به آینده امید و امیدواری حالتی روانی و باور مثبت در فرد نسبت به توانایی‌های خود و امکانات و شرایط موجود در دست یابی به هدف یا اهدافش در زندگی است. امید انتظار آینده ای روشن است که فرد را به تلاش مفید و سازنده در جهت نیل به اهداف واداشته و با واقع بینی همراه است. امید و امیدواری محرک فرد به سوی فعالیت های پرثمر و مثبت است و تفاوتی بنیادین با آرزوهای واهی و غیر واقع بینانه دارد.

به طور کلی رویکرد اسلام به بحث امید و امیدواری در نوع جهان‌بینی توحیدی و تعریف آن از انسان منعکس می‌شود. «جهان بینی توحیدی یعنی درک اینکه جهان از یک مشیت حکیمانه پدید آمده‌است و نظام هستی بر اساس خیر و جود و رحمت و رسانیدن موجودات به کمالات شایسته آنها استوار است... جهان ماهیت از اوایی (إنا لله) و به سوی اوایی (إنا الیه راجعون) دارد. موجودات جهان با نظامی هماهنگ به یک سو و به طرف یک مرکز، تکامل می‌یابند. آفرینش هیچ موجودی عبث و بیهوده و بدون هدف نیست. جهان با یک سلسله نظامات قطعی که "سنن الهیه" نامیده می‌شود اداره می‌شود. انسان در میان موجودات از شرافت و کرامت

مخصوص برخوردار است و وظیفه و رسالتی خاص دارد [و] مسئول تکمیل و تربیت خود و اصلاح جامعه خویش است. جهان مدرسه انسان است و خداوند به هر انسانی بر طبق نیت و کوشش صحیح و درستش پاداش می دهد.» (مطهری، تعلیم و تربیت در اسلام، ۱۳۸۶: ۱۶).

در قرآن کریم ناامیدی از صفات گمراهان دانسته شده و به شدت تقیح شده است: «قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ؛ گفت چه کسی جز گمراهان از رحمت پروردگارش نومید می شود؟» (حجر: ۵۶). همچنین در آیه ۵۳ سوره زمر، بر ضرورت امید به خداوند تأکید شده و از هر گونه ناامیدی به خداوند نفی شده است: «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ؛ بگو ای بندگان من که بر خویشتن زیاده روی روا داشته اید، از رحمت خدا نومید مشوید. در حقیقت خدا همه گناهان را می آمرزد که او خود آمرزنده مهربان است.» از بعضی از آیات قرآن معلوم می شود که یأس و ناامیدی از رحمت خداوند، از صفات کافران بوده و خود موجب کفر است. در آیه ۸۷ سوره یوسف آمده است که: «...إِنَّهُ لَأَيُّسٌ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمَ الْكَافِرُونَ؛ جز گروه کافران کسی از رحمت خدا نومید نمی شود.»

به طور کلی در اسلام، امید و آرزو جایگاه رفیعی دارد تا جایی که در روایات معصومان از امید به عنوان رحمت الهی یاد شده است که منشأ همت و کار به شمار می رود. حضرت رسول صلی الله علیه و آله در این باره می فرماید: «الامل رحمه لأمتی و لولا الأمل ما رضعت والده ولدها و لا غرس غارسٌ شجراً؛ امید و آرزو، رحمت برای امت من است و اگر امید و آرزو نبود، هیچ مادری فرزندش را شیر نمی داد و هیچ باغبانی نهالی نمی کاشت.» (مجلسی، بحارالانوار، ۱۴۰۴ق، ج ۷۴: ۱۷۲)

رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز بارها بر اهمیت امید و امیدواری در حرکت یک ملت به سوی رشد و تعالی تأکید نموده اند. ایشان در این زمینه فرموده اند: «...یک ملت با امید می تواند به پیش برود. یک سرباز در جبهه جنگ، فقط با امید می تواند بجنگد. اگر امید را از او گرفتند، همه چیز را از او گرفته اند...» (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با مردم خرم آباد، ۱۳۷۰).

تأکید دین مبین اسلام بر ضرورت ترویج انگیزه و امید در قلوب آحاد مردم جامعه اسلامی و مبارزه با یأس و ناامیدی، اهتمام ویژه مقام معظم رهبری به گسترش فضای امید و نشاط در جامعه و مخصوصاً جوانان توسط مادران این سرزمین اهمیت مسئله امید و امیدواری و کیفیت بسط و گسترش آن در جامعه را برای ما روشن می سازد.

همچنین، تبلیغات روزافزون نظام سلطه و رسانه های معارض در قالب های متنوع و جذاب با ترویج بی - اعتمادی، ایجاد تردید در آرمان ها و ارزش ها، گسترش نارضایتی از عملکرد نظام اسلامی و ارائه تصویری تیره و

تار از آینده کشور، نقشی جدی در بسط فضای یأس و سرخوردگی ایفا می‌کند. این امر، ضرورت شناخت هر چه بیشتر مکانیزم امیدواری اجتماعی و عوامل و موانع آن را جهت مقابله‌ای کارآمد و مؤثر با تبلیغات مسموم و یأس آلود نظام سلطه، توسط اقشار جامعه بویژه زنان و مادران را آشکار می‌گرداند.

بنابراین امید موجب تلاش و تکاپو می‌شود و تقویت آن در وجود زنان امری است که استحکام و آرامش را به خانواده و اعضای آن و در نتیجه به جامعه می‌رساند. داشتن امید توأم با پایداری موجب بروز خلاقیت و احساس رضایت و شادکامی شده و توان مقابله با مشکلات را افزایش می‌دهد. داشتن چنین روحیه‌ای در زنان موجب بقای خانواده و جامعه و همچنین انتقال این امر با ارزش به نسل‌های آینده و در نتیجه حفظ ارزش‌های اسلام می‌گردد.

نتیجه‌گیری

مقاله حاضر عنوان « زنان و ترویج سبک زندگی اسلامی با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب » و با استفاده از روش توصیفی- تبیینی با استفاده از منابع دینی و باتکیه بر فرمایشات رهبری نشان داد که سبک زندگی در دهه‌های اخیر از مفاهیم اساسی در حوزه‌ی علوم انسانی بوده و از زوایای مختلف مورد بررسی قرار گرفته و از دیدگاه صاحب نظران، مجموعه‌ای از طرز تلقی‌ها، ارزش‌ها، شیوه‌های رفتار، حالت‌ها و سلیقه‌ها را تشکیل می‌دهد.

جایگاه زنان به عنوان نیمی از جمعیت جامعه و نقشی که در خانواده به عنوان مادر و تربیت کننده فرزندان دارند؛ نقشی بسیار حساس و مهم است. چرا که تهی شدن سبک زندگی زنان از مؤلفه‌های بومی و جایگزین شدن معیارهای فرهنگ مدرن و ناهمخوان با ارزش‌های ملی و دینی، آسیب‌های جدی را متوجه خانواده، جامعه و حتی نظام اسلامی می‌سازد. این در حالی است که، پابندی زنان به ارزش‌ها و حساسیت آن‌ها به شعائر اسلامی، این قشر را تبدیل به پتانسیل بزرگی نموده؛ که خواهد توانست با ترویج سبک زندگی اسلامی هم، جایگاه و نقش زنان در خانواده را تحکیم و تثبیت کند و هم، از این نیروی انسانی سرگردان، در راه پیشبرد اهداف بلند مدت جامعه بهره گیرد.

فهرست منابع

۱. قرآن کریم
۲. نهج البلاغه
۳. جوادی آملی، عبدالله، «تفسیر موضوعی قرآن کریم (توحید در قرآن)»، ج ۲، اسراء، قم،

۱۳۸۳.

۴. حاجیانی، ابراهیم، «سبک زندگی و مطالعات راهبردی»، پژوهشکده تحقیقات استراتژیک مجمع مصلحت نظام، تهران، ۱۳۹۱.
۵. دهخدا، علی اکبر، «لغت نامه»، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۷۲.
۶. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، «المفردات»، دفتر کتاب، قم، ۱۴۰۴.
۷. شریفی، احمدحسین، «همیشه بهار»، نشر معارف، قم، ۱۳۹۲.
۸. طبرسی، حسن بن فضل، «مکارم الاخلاق»، الفصل الثانی فی اصناف النساء و اخلاقهن، ج ۲، بی جا بی تا.
۹. علائی رحمانی، فاطمه و احدیان، مریم، «نقش زنان در تحقق سبک زندگی اسلامی، دومین کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی»، مشهد، ۱۳۹۴.
۱۰. فاضلی، محمد، «مصرف و سبک زندگی»، صبح صادق، قم، ۱۳۸۲.
۱۱. محمدی مزرعه شاهی، مجتبی و جعفری نیسیانی، احسان، «نقش زن و خانواده در جامعه و شکل گیری سبک زندگی ایرانی اسلامی، کنگره بین المللی فرهنگ و اندیشه دینی»، قم، ۱۳۹۳.
۱۲. مطهری، مرتضی، «تعلیم و تربیت در اسلام»، صدرا، تهران، ۱۳۷۶.
۱۳. «دین و سبک زندگی»، دانشگاه امام صادق علیه السلام، تهران، ۱۳۸۶.
۱۴. مهدوی کنی، محمدسعید، «مفهوم سبک زندگی و گستره آن در علوم اجتماعی»، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، سال اول، ش ۱، ۱۳۸۷.
۱۵. مهدی زاده، حسین، «تبدیل شدن سبک زندگی به یک دانش مستقل»، مجله سوره، ش ۵، ۱۳۹۰.
۱۶. نورمحمدی نجف آبادی، محمد، و صدیقی ارفعی، فریبرز، «نقش سبک زندگی اسلامی»، سفیران مبین، بوشهر، ۱۳۹۳.
۱۷. ولی زاده، محمدجواد، «ضرورت ارائه تعریف بومی (اسلامی-ایرانی) از سبک زندگی»، نشریه مهندسی فرهنگی، شماره ۷۵، ۱۳۹۲.
۱۸. متن بیانیه گام دوم انقلاب، بهمن ماه، ۱۳۹۷.
۱۹. مجموعه بیانات رهبری، فیش های سخنان رهبری، سایت khameneie.ir
۲۰. منابع عربی

۲۱. ابن فارس، احمد، «الصاحبی فی اللغه»، ج ۳، السنه الجدیده، القاہرہ، ۱۴۰۴.
۲۲. ابن منظور، محمد بن مکرم، «لسان العرب»، دار الصادر، بیروت، ۱۴۰۴.
۲۳. بستانی، فواد افرام، «المنجد الابدی»، اسلامی، تهران، ۱۳۷۵.
۲۴. تمیمی آمدی، عبد الواحد بن محمد، «غرر الحکم و درر الکلم»، قم، دارلکتاب الاسلامی، ۱۴۱۰ق.
۲۵. عاملی، حر، «وسائل الشیعہ»، ج ۱۹، بی نا، قم، ۱۳۶۸.